

Rapportage onderzoek
“Versterking vestigingsfactoren van bedrijven
gemeente Boxmeer”

“Boxmeer, schakel in de economie van het Land van Cuijk”

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Doelstelling van het onderzoek	3
2.1	Onderzoeksvragen.....	3
2.2	Normenkader.....	4
2.3	Aanpak	4
2.4	Kader Boxmeer	5
2.5	Kader Regio land van Cuijk.....	5
3.	Bevindingen.....	7
3.1	Gemeentelijk beleidskader; de ambities van Boxmeer.....	7
3.1.1	Strategische Visie Boxmeer	7
3.1.2	Economische Strategie Boxmeer	7
3.1.3	Structuurvisie Boxmeer 2030.....	8
3.1.4	Coalitieakkoord 2014-2018.....	8
3.1.5	Programmabegroting 2015	8
3.2	De rolverdeling gemeenteraad en college bij beleid in Boxmeer.....	9
3.3	De zienswijze van anderen ten aanzien van het beleid Boxmeer.....	10
3.4	Regionaal beleidskader, de ambities van het Land van Cuijk	13
3.5	Rolverdeling gemeenteraad en college van Boxmeer binnen het Land van Cuijk.....	15
3.6	Zienswijze van anderen ten aanzien van het beleid Land van Cuijk.....	15
4.	Conclusies	17
4.1	Professionele acquisitie en promotie	17
4.2	Young Talent Group Maasland	17
4.3	Onderwijs.....	18
4.4	De controlerende functie van de raad van Boxmeer	18
4.5	Hanteerbare en contoleerbare Uitvoeringsagenda.....	19
4.6	Prioriteit voor groeisectoren.....	20
4.7	Accent op economische samenwerking met de omgeving van het Land van Cuijk.....	20
5.	Aanbevelingen	21
5.1	Professionele acquisitie en promotie	21
5.2	Young Talent Group Maasland	21
5.3	Onderwijs.....	21

5.4	De controlerende functie van de gemeenteraad van Boxmeer	21
5.5	Hanteerbare en controleerbare Uitvoeringsagenda.....	22
5.6	Prioriteit voor groeisectoren.....	23
5.7	Accent op economische samenwerking met de omgeving van het Land van Cuijk.....	23
	Bijlage 1 Geraadpleegde documentatie.....	25
	Bijlage 2 Overzicht contactpersonen/interviews.....	26
	Bijlage 3 Bestuurlijke reactie.....	27

1. Inleiding

Door middel van dit rapport informeren wij u over de resultaten van ons onderzoek naar het versterken van vestigingsfactoren van bedrijven, aangekondigd bij uw raad bij brief van 10 februari 2015.

De redenen om dit onderwerp te kiezen zijn geweest:

- het onderwerp is nadrukkelijk aanbevolen door het presidium van de raad van Boxmeer;
- het onderwerp betreft een van vijf thema's uit de Strategische Visie Land van Cuijk;
- een gezonde economie is een belangrijk thema;
- het onderwerp heeft een brede invloed op andere speerpunten (ketenversterking Agro-Food, groei van recreatie en toerisme en waarborgen leefbaarheid in de kernen) en heeft daarmee ook een brede doorwerking naar verschillende beleidsthema's (arbeidsmarkt en werkgelegenheid, economie, wonen, grondbeleid, e.d.) en speelt op alle schaalniveaus (subregionaal, regionaal, provinciaal, landelijk, internationaal).

In het onderzoeksplan is aangegeven dat het eindrapport zou bestaan uit twee delen:

- deel A: bevindingen, conclusies en aanbevelingen die betrekking hebben op de gemeente Boxmeer;
- deel B: benchmarkgegevens, die zo mogelijk vergeleken worden met de andere gemeenten binnen het Land van Cuijk.

De Rekenkamercommissie heeft een specifieke invulling gegeven aan dit deel B. In paragraaf 2.3 "Aanpak" wordt dit uiteen gezet.

2. Doelstelling van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is geweest om inzichtelijk te maken:

- welke lokale ambities en doelen aan het versterken van vestigingsfactoren ten grondslag liggen;
- welke ambities en doelen binnen de regio Land van Cuijk zijn geformuleerd;
- op welke wijze van deze ambities en doelen werk gemaakt wordt en hoe hier sturing aan wordt gegeven door de raad van Boxmeer, c.q. de raden van de regiogemeenten;
- op welke wijze de lokale inzet en de inzet van de regio bijdraagt aan het realiseren van de ambities en doelen.

2.1 Onderzoeksvragen

Om te komen tot het bedoelde inzicht en de hieruit af te leiden bouwstenen voor de toekomstige samenwerking, zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Welke ambities/opgaven voor het versterken van vestigingsfactoren van bedrijven liggen vast in de gemeente Boxmeer?
2. Is er een gemeentelijk beleidskader waar het versterken van vestigingsfactoren van bedrijven onderdeel van uitmaakt?
3. Wat is de rol van de raad geweest met betrekking tot onderzoeksvraag 1 en 2?
4. Wat zijn de doelen van het versterken van vestigingsfactoren van bedrijven en is er een duidelijke relatie met de ambitie?

5. Zijn de concrete acties, de beoogde resultaten en de beschikbaar gestelde middelen om de gemeentelijke doelen te bereiken vooraf duidelijk benoemd en is er een duidelijke relatie met de doelen?
6. Op welke wijze krijgt de raad inzicht in de voortgang met betrekking tot de doelen, beoogde resultaten en inkomsten en uitgaven?
7. Is de rolverdeling tussen raad en college helder, waar het gaat om de sturing op het versterken van vestigingsfactoren van bedrijven en wordt er ook conform deze rolverdeling gehandeld?
8. Wat vinden bedrijven van de ambities, het beleid en de projecten?
9. Welke aandachtspunten (en eventueel nog te maken keuzes) komen voort uit de beantwoording van voorafgaande vragen voor verdere uitwerking van het thema?

2.2 Normenkader

Om vanuit de onderzoeksvragen te kunnen komen tot oordeelsvorming is de onderstaande normering gehanteerd:

- Er liggen ambities/opgaven vast, vastgesteld in de gemeenteraad.
- Er is een actueel gemeentelijk beleidskader waar het versterken van vestigingsfactoren onderdeel van uitmaakt.
- Het bestuurlijke voorstel met betrekking tot de ambitie en opgave bevat keuzemogelijkheden en/of scenario's voor de raad.
- Er zijn doelen, concrete acties en/of projecten geformuleerd.
- Er is concreet benoemd wat de beoogde resultaten moeten zijn.
- De raad ontvangt tijdig volledige en inzichtelijke informatie over de realisatie van de doelen.

De bovenvermelde normen zijn in de beantwoording van de onderzoeksvragen meegewogen en hebben als zodanig geleid naar conclusies en aanbevelingen. Dit geldt zowel voor de *lokale* (Boxmeer) als voor de *regionale* (Land van Cuijk) onderdelen van dit onderzoek.

2.3 Aanpak

In het onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende methoden.

Begonnen is met het in beeld brengen van feiten.

Voorts is een documentenanalyse verricht en tenslotte hebben wij als

Rekenkamercommissie gesprekken gevoerd met intern en extern betrokkenen.

De gemeenteraad van Boxmeer heeft de wens te kennen gegeven om in het onderzoeksrapport voor de raad van Boxmeer ook zodanig te rapporteren, dat de andere gemeenten in de regio acties kunnen ondernemen naar aanleiding van het rapport. In de inleiding wordt als deel B van het rapport aangegeven, dat benchmarkgegevens gepresenteerd zouden kunnen worden. Dat vinden we echter niet zinvol in het kader van dit onderzoek, aangezien op het onderwerp "vestigingsfactoren" het profiel van de vijf gemeenten teveel verschilt.

Daarom hebben wij het tweede element in het onderzoek (in de inleiding hiervoor als "deel B" aangeduid) als volgt ingevuld.

Naast *lokaal* beleid in Boxmeer bij versterking van vestigingsfactoren, hebben we in dit rapport afzonderlijk het *regionale* beleid beschreven en de rol van de gemeenteraad van Boxmeer bij het vaststellen en controleren daarvan. Het betreft een summiere beschrijving, aangezien op dit moment het regionale beleidskader wordt herzien. Dit als gevolg van een nieuw Manifest Land van Cuijk 2015, bekrachtigd door de raad van Boxmeer op 22 april 2015 en verder door alle raden binnen het Land van Cuijk, als uitvloeisel van de raadsconferentie van 15 april 2015 (zie hierna onder paragraaf 3.4). Voor zover nuttig in het perspectief van deze herziening doen we aanbevelingen waarmee de gemeente Boxmeer en de andere regiogemeenten aan de slag kunnen.

2.4 Kader Boxmeer

In de eerste plaats geeft de nota Economische Strategie Boxmeer (maart 2012) een kader voor het *lokale deel* (Boxmeer) van dit onderzoek.

Uitgangspunt in de nota Economische Strategie Boxmeer is "koester het bestaande en focus op speerpunten".

In deze nota wordt vastgesteld, dat veel aandacht besteed is aan visievorming, doch dat het nog ontbreekt aan een duidelijke strategie hoe deze visie uit te voeren.

In de nota is vervolgens vastgesteld, dat herijking van het economisch beleid gewenst is, waarbij een nieuwe visie niet voorop staat en nieuwe ideeën minder van belang zijn. Het gaat daarentegen om focus, prioritering en uitvoering van het bestaande economisch beleid.

In de tweede plaats geeft het Coalitieakkoord 2014-2018 in abstracte termen het volgende kader onder het hoofdstuk "economie en werkgelegenheid":

Werkgelegenheid en economisch herstel zijn belangrijke thema's. De invloed van de gemeente is beperkt, maar goede contacten met directies of besturen en inzicht in ambities en toekomstvisies, geven de gemeente de mogelijkheid te anticiperen op ontwikkelingen en het vestigingsklimaat te optimaliseren. In dat kader zijn ook goede contacten met provincie en buurgemeenten relevant.

2.5 Kader Regio land van Cuijk

Wij bespreken hier het nu nog geldende kader, gebaseerd op het Graafs Manifest van 10 juni 2011. Dit Manifest is ondertekend door alle fractievoorzitters van de vijf gemeenten en in de gemeenteraden voor kennisgeving aangenomen. In de eerste plaats wordt dit kader gevonden in de "Strategische Visie Land van Cuijk" (pagina 19):

Ontwikkeling van economische bedrijvigheid vergt optimalisatie van het vestigingsklimaat in ons gebied. We noemen het bieden van expansieruimte aan bedrijven en het optimaliseren van de bereikbaarheid en infrastructuur. Verder, het optimaliseren van de kwaliteit van wonen, leven en recreëren waarmee het leef- en vestigingsklimaat versterkt worden.

In de tweede plaats geeft de Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk een meer uitgewerkt kader. Dat kader komt in het kort op het volgende neer (pagina 10):

Vanuit de Strategische Visie van het Land van Cuijk wordt de opdracht gesteld om een goed vestigingsklimaat te creëren voor zowel burgers als bedrijven. Daarmee zijn, zo is aangegeven in de Uitvoeringagenda, aspecten belangrijk als quality of life, menselijk kapitaal, economisch profiel en fysieke omgeving.

De gemeenten binnen het Land van Cuijk dragen daar ieder op eigen wijze aan bij door acties uit te stippelen.

Veel is in gang gezet, maar de onderlinge afstemming kan beter.

Het hier beschreven kader is niet meer actueel. Immers op 15 april 2015 waren de raden bijeen in Grave voor een raadsconferentie. Het Graafs Manifest is geëvalueerd en de koers voor de toekomst van het Land van Cuijk is verkend. Deze evaluatie en verkenning hebben geleid tot een nieuw Manifest "Land van Cuijk 2015".

De raden hebben uitgesproken dat de samenwerking binnen het Land van Cuijk verder gestalte moet krijgen en doorontwikkeld moet worden naar een duurzame bestuurlijke en ambtelijke inrichting waarmee het gebied Land van Cuijk op de toekomst voorbereid is. Het Manifest "Land van Cuijk 2015" bevat twaalf punten waarop ingezet moet worden. In essentie komen die erop neer, dat de samenwerking, de voortgang van projecten en de sturing en controle daarop moeten worden verbeterd. Vóór 1 oktober 2015 moet daartoe een nieuwe Strategische Visie en een Uitvoeringsagenda aan de raden worden aangeboden.

In paragraaf 3.4 van ons onderzoeksrapport gaan we hier nader op in.

3. Bevindingen

3.1 Gemeentelijk beleidskader; de ambities van Boxmeer

Beleidsuitgangspunten c.q. de ambities van de gemeente Boxmeer zijn in de navolgende nota's vastgelegd.

- Strategische Visie Boxmeer 2020 (raad 21 juni 2007);
- Economische Strategie Boxmeer (B&W maart 2012);
- Structuurvisie Boxmeer 2030 (raad 12 december 2013);
- Coalitieakkoord 2014-2018 (raad voor kennisgeving aangenomen 24 april 2014);
- Programmabegroting 2015 (raad 5 november 2014).

Wij geven de hoofdlijnen uit deze beleidsnota's hierna weer.

3.1.1 Strategische Visie Boxmeer

Deze nota is enigszins gedateerd (2007). De belangrijkste ambities in de nota zijn:

- *In 2020 heeft Boxmeer 30.000 inwoners, dat betekent een groei tegen de stroom in. Boxmeer bereikt dit aantal onder andere door hoogwaardige kennisindustrie aan te trekken, tegelijkertijd koestert Boxmeer de huidige bedrijvigheid. Boxmeer is de Brabantse Poort naar Duitsland (bijvoorbeeld Niederrhein).*
- *Het aandeel hoogopgeleiden is groter doordat de gemeente actief allianties aangaat met HBO-instellingen (Fontys), met ondersteuning en ten behoeve van het bedrijfsleven.*
- *Het huisvestingsprogramma is naadloos uitgevoerd, dat betekent dat de dreigende stagnatieproblemen zijn opgelost.*

3.1.2 Economische Strategie Boxmeer

Uitgangspunt in deze nota is "koester het bestaande en focus op speerpunten".

De strategie op de speerpunten is in de nota als volgt beschreven:

<i>bevolking:</i>	<i>groei van de bevolking boven 29.000 inwoners,</i>
<i>woningbouw:</i>	<i>voldoende woningen creëren voor de licht groeiende bevolking op grondposities van de gemeente,</i>
<i>werklocaties:</i>	<i>ontwikkeling Sterckwijck en de Health Campus, omgaan met veroudering van het grote bedrijventerrein Saxe Gotha en het verkennen van de marktkansen voor nieuwe werklandschappen langs de Verbindingsweg tussen Saxe Gotha en Sterckwijck/ Health Campus,</i>
<i>onderwijs en arbeidsmarkt:</i>	<i>stimuleren dat bedrijven en instellingen hun wensen aan opleidingsbehoefte van scholieren en personeel duidelijker kenbaar maken om daarop het onderwijsaanbod nog beter af te stemmen (zorg en techniek),</i>
<i>infrastructuur:</i>	<i>goed verbonden zijn met Den Bosch en Eindhoven en interne ontsluiting optimaliseren (Saxe Gotha en Sterckwijck/Health Campus verbinden),</i>
<i>centrum:</i>	<i>in samenwerking met ondernemers het centrum van Boxmeer 'vervolmaken',</i>
<i>toerisme:</i>	<i>plannen van ondernemers faciliteren en imago/promotiecampagnes op regionaal niveau organiseren.</i>

3.1.3 Structuurvisie Boxmeer 2030

De Structuurvisie is niet bedoeld voor het beschrijven van ambities. De functie is inzicht te geven ten behoeve van het afwegen en integraal afstemmen van de vele aanspraken op de beschikbare ruimte waaronder onder andere landschap, wonen en economie.

De Structuurvisie zoekt de balans op tussen de diverse claims en geeft richting aan de ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Boxmeer voor de komende 15 jaar.

In de Structuurvisie wordt het economisch beeld van Boxmeer kernachtig omschreven:

"Boxmeer heeft een sterk economisch profiel met een goede verhouding aan werkgelegenheid. Een grote diversiteit aan bedrijven is aanwezig met multinationals in de Food en Farma en een sterke in ontwikkeling zijnde Health Campus en een goed MKB. Ook de werkgelegenheid in de agrarische sector is sterk vertegenwoordigd. Als economisch centrum in de regio heeft Boxmeer groeipotentie, zo ook in de toeristische sector. Naast de verdere ontwikkeling van het huidige areaal, is het van belang om het bestaande actief te koesteren en ruimtelijk faciliterend te zijn. De bereikbaarheid van de regio kan nog verder versterkt worden indien de ontbrekende verbinding richting Eindhoven / Den Bosch wordt versterkt. Daarnaast heeft op lokaal niveau de aanleg van de noord-westelijke verbindingsweg als verbinding tussen Saxe Gotha en Sterckwijck prioriteit."

3.1.4 Coalitieakkoord 2014-2018

Het Coalitieakkoord 2014-2018 is niet bij raadsbesluit vastgesteld maar in de raadsvergadering van 24 april 2014 voor kennisgeving aangenomen. Vertaling van dit akkoord vindt plaats in speerpunten, acties en producten in de achtereenvolgende programmabegrotingen. Het akkoord geeft onder het hoofdstuk "economie en werkgelegenheid" als volgt de richting aan voor de bestuursperiode 2014-2018:

Werkgelegenheid en economisch herstel zijn belangrijke thema's. De invloed van de gemeente is beperkt, maar goede contacten met directies of besturen en inzicht in ambities en toekomstvisies, geven de gemeente de mogelijkheid te anticiperen op ontwikkelingen en het vestigingsklimaat te optimaliseren. In dat kader zijn ook goede contacten met provincie en buurgemeenten relevant.

- *In Boxmeer is voldoende industriegrond beschikbaar. Boxmeer zet in op een planmatige en professionele acquisitie.*
- *Overheid, ondernemers en onderwijs zorgen voor voldoende (vakgerichte) stageplaatsen. Daar waar mogelijk wordt het stage bureau actief betrokken.*
- *De agrarische sector zal moeten blijven werken aan een duurzame veehouderij, waarin aspecten als welzijn, milieu en maatschappelijk draagvlak belangrijke items zijn. Wij bieden hiervoor binnen onze mogelijkheden ruimte voor ontwikkeling en innovatie.*
- *Stimuleren innovatieve bedrijvigheid en samenwerking tussen ondernemers ondersteunen.*
- *Het koopcentrum van Boxmeer is gastvrij, prettig en sfeervol. Daarom blijven wij investeren en voorwaarden vervullen zodat de centrumfunctie wordt versterkt.*
- *Recreatie en toerisme wordt beleidsmatig en inhoudelijk benaderd als belangrijke drager van de economie en werkgelegenheid.*
- *De thema's uit de strategische visie van het Land van Cuijk en de Agrifood Capital die hieraan gerelateerd zijn, worden hierbij betrokken en daarin participeert Boxmeer actief.*

3.1.5 Programmabegroting 2015

De Programmabegroting is een beleidsdocument op basis waarvan de gemeenteraad in staat moet zijn om vanuit de beleidskaders concrete doelen te stellen. Vervolgens moet de raad op basis daarvan acties (wat gaan we doen?) en meetbare termen benoemen.

Aan de hand van de verantwoording in tussenrapportages en in de jaarrekening kan de raad vervolgens zijn sturende en controlerende taak uitoefenen.
Verderop in dit rapport komen wij terug op deze rol van de gemeenteraad.

Beleidsveld 201010: economie en werkgelegenheid in de programmabegroting 2015, beschrijft het beoogd maatschappelijk effect als: het behouden van de economische structuur van Boxmeer.

In de Programmabegroting zijn 4 speerpunten (wat willen we bereiken?) opgenomen, te weten:

Speerpunt 1 Het behoud van het vestigingsklimaat voor bedrijven en centrumvoorzieningen.

Speerpunt 2 Participatie in structuurversterkende projecten.

Speerpunt 3 Actieve participatie in de verschillende regionaal opererende organisaties.

Speerpunt 4 Een centrumfunctie willen blijven vervullen.

De speerpunten zijn abstract geformuleerd en de geplande acties evenals de daarmee beoogde resultaten zijn in de programmabegroting niet in meetbare termen beschreven (voorbeelden: "het behoud van het vestigingsklimaat voor bedrijven en centrumvoorzieningen" en "een centrumfunctie willen blijven vervullen").

3.2 De rolverdeling gemeenteraad en college bij beleid in Boxmeer

De gemeenteraad heeft met de vaststelling van de documenten genoemd onder 3.1 het beleid bepaald.

Hierbij moet volledigheidshalve worden opgemerkt, dat de nota Economische Strategie Boxmeer en het Coalitieakkoord 2014-2018 niet formeel door de raad zijn vastgesteld. Uit gesprekken is duidelijk geworden, dat de eerstgenoemde nota een uitwerking is van het Coalitieakkoord 2010-2014 en als zodanig deel uitmaakt van het beleid "economie en werkgelegenheid". In de achtereenvolgende programmabegrotingen is de nota "Economische Strategie Boxmeer" daarom ook als beleidskader genoemd.

Ook het Coalitieakkoord is niet door de raad vastgesteld. Het akkoord is opgesteld door partijen die het college van B&W vormen en wordt, zoals te doen gebruikelijk, niet door de raad vastgesteld, maar voor kennisgeving aangenomen.

De taak van de gemeenteraad is te controleren of vastgesteld beleid wordt uitgevoerd en, indien de uitvoering niet tot het gewenst resultaat leidt, het beleid bij te sturen.

Op hiervoor onder 3.1 genoemde beleidsnota's is (uitgezonderd de Programmabegroting) geen vervolg gekomen in de zin van rapportages over de stand van zaken bij de uitvoering.

Wij hebben meer specifiek gekeken naar de Programmabegroting en de jaarverslaglegging. De Programmabegroting bevat slechts een summiere beschrijving van het beleidsveld "economie en werkgelegenheid" waar het gaat om de acties die uitgevoerd moeten gaan worden. Verder is in de Programmabegroting niet concreet aangegeven hoe je zou kunnen checken in welke mate beleid ook tot resultaat leidt. In de jaarverslaglegging is over resultaten van het beleid niet noemenswaardig gerapporteerd.

De gemeenteraad heeft met het vaststellen van de Structuurvisie Boxmeer kennis kunnen nemen van een uitgebreide sterkte-zwakke analyse van het economisch profiel van Boxmeer (pagina 43). Daarbij is ook een opsomming gevoegd van kansen en bedreigingen. Voorbeelden van kansen zijn:

- verbeteren van de infrastructuur en bereikbaarheid van de kern Boxmeer en bedrijventerreinen;
- ontwikkelen van de recreatieve structuur;
- aantrekken nieuwe bedrijvigheid als spin-off van Health Campus (Sterckwijck).

3.3 De zienswijze van anderen ten aanzien van het beleid Boxmeer

Met een aantal leden van de gemeenteraad van Boxmeer is in twee sessies in groepsverband een gesprek gevoerd. Voorts is gesproken met de burgemeester, de verantwoordelijk wethouder, de bedrijfscontact-functionaris en de beleidsadviseur economie van de gemeente Boxmeer.

Daarnaast spraken wij als Rekenkamercommissie in het kader van dit onderzoek met diverse personen buiten de organisatie van de gemeente Boxmeer. De gesprekspartners vertegenwoordigen: de Stichting Centrummanagement Boxmeer, de Industriële Kring Land van Cuijk en Maasduinen, de directie bedrijven van Rabobank Land van Cuijk en Maasduinen, The Young Talent Group Maasland en het ROC Nijmegen, Rijn-IJssel Arnhem.

Van de personen die wij als Rekenkamercommissie gesproken hebben, is een overzicht opgenomen in bijlage 2.

In de gesprekken hebben wij de rol van de gemeente (de organisatie, B&W en de raad) aan de orde gesteld.

Bovendien kwam de samenwerking van gemeenten binnen de regio Land van Cuijk in die gesprekken aan de orde. Over dit laatste wordt hierna in paragraaf 3.6 gerapporteerd.

Voor wat betreft het beleid en uitvoering sec voor Boxmeer geven wij als Rekenkamercommissie hierna het beeld, dat uit de interviews naar voren is gekomen. Het gaat in deze paragraaf van het onderzoeksrapport nog niet over conclusies, maar over bevindingen. En dan zowel bevindingen, die wij als Rekenkamercommissie hebben opgetekend uit de gesprekken, alsook de feiten die wij als leden van de Rekenkamercommissie zelf hebben vastgesteld. Conclusies komen in hoofdstuk 4 aan bod.

Hanteerbare Uitvoeringsagenda

Het thema versterking van vestigingsfactoren heeft in de Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk een uitwerking gekregen in vijftien projecten. Uit de gesprekken hebben wij als Rekenkamercommissie vastgesteld, dat dit kennelijk teveel projecten zijn om gericht naar resultaat te streven. Circa acht projecten zijn op dit moment ter hand genomen. De prioriteit wordt soms bepaald door beschikbaarheid van middelen en soms door de lange termijn die voor een project is voorzien. Door de veelheid aan projecten ontbreekt de focus, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Wij vinden als Rekenkamercommissie, dat de gemeente Boxmeer (of de regio) bijvoorbeeld een keuze zou moeten maken voor drie projecten, die mogelijk op korte termijn realiseerbaar zijn en die tot tastbaar resultaat leiden. Een voorbeeld is het opzetten van parkmanagement voor alle grotere bedrijventerreinen in het Land van Cuijk (project 6 onder thema 3 in de Uitvoeringsagenda). Voor het bedrijventerrein Saxe Gotha is parkmanagement al ingericht. Dit kan als voorbeeld dienen voor de inrichting van parkmanagement in andere grotere bedrijventerreinen. Het ondersteunen van het bedrijfsleven bij het opzetten van regionaal parkmanagement stagneert op dit moment. Het project is nog steeds een speerpunt van de industriële kring.

Wij merken hierbij overigens nog op, dat een keuze voor drie projecten, zoals hiervoor bedoeld, niets hoeft af te doen aan de prioriteit van de andere projecten in de serie van vijftien.

Onder hoofdstuk 4 "Conclusies" gaan wij hier nader op in.

Professionele acquisitie en promotie

Er is in de raadsvergadering van 2 juli 2015 beraadslaagd over de Kadernota 2015 en met name over het onderwerp professionele acquisitie in verband met verkoop van bedrijventerreinen. In de begrotingsvergadering van 5 november 2014 was al aandacht voor dit onderwerp gevraagd omdat in 2014 geen enkel bedrijventerrein is verkocht. Het college gaf in de Kadernota aan de mogelijkheden te onderzoeken om gebruik te maken van planmatige en professionele acquisitie voor de verkoop van bedrijventerreinen, waarbij de voorkeur van het college uitgaat naar een regionale oplossing. Naar de verwachting van het college zal dit in 2017 uitvoerbaar zijn.

Uit de beraadslagingen op 2 juli 2015 bleek, dat de raad meer prioriteit geeft aan de daadwerkelijke invulling van een professionele acquisitie. In een unaniem aangenomen motie verzoekt de raad het college om de druk op te voeren om regionaal de professionele acquisitie nog in het jaar 2016 op de rails te hebben. Verder moet het college de raad uiterlijk op 1 oktober 2015 schriftelijk rapporteren over de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking van deze motie. Op basis daarvan zal door de raad bezien worden of in voldoende mate concrete vorderingen worden gemaakt en zo dit niet het geval blijkt te zijn, zal de raad nadere besluiten nemen om voor de gemeente Boxmeer zelfstandig de acquisitie begin 2016 te professionaliseren.

Wat betreft het behoud van het vestigingsklimaat is uit gesprekken naar voren gekomen, dat (positieve) beeldvorming, gecombineerd met voorlichting, geen prominente activiteit is van de gemeente Boxmeer. Enkele voorbeelden:

- de entree van Boxmeer vanuit Sint Anthonis/A73 is geen aantrekkelijk visitekaartje;
- bedrijven horen weinig over de plannen met betrekking tot de noordelijke verbindingsweg (plannen voor deze weg zijn binnen de gemeente overigens geparkeerd, hetgeen met de belanghebbende ondernemers is besproken);
- bedrijven zijn nauwelijks op de hoogte van de vijftien projecten in de Uitvoeringsagenda onder het thema "versterking van vestigingsfactoren".

Gesprekspartners vinden de verbetering van infrastructuur een belangrijke versterking van het vestigingsklimaat. De opwaardering van de spoorverbinding tussen Venlo en Nijmegen is daar een onderdeel van. Ook verlenging van de A77 om een betere wegverbinding met Eindhoven en 's-Hertogenbosch te realiseren wordt genoemd. In het

Bestuursakkoord 2015-2019 van de provincie Noord-Brabant wordt onder de paragraaf "Brabant vervoert" deze wegverbinding overigens niet genoemd.

Economische samenwerking met de omgeving van het Land van Cuijk

De Uitvoeringsagenda voorziet in een economische samenwerking van de gemeenten in het Land van Cuijk. Wij zijn als Rekenkamercommissie van mening, dat economische samenwerking met gemeenten buiten het Land van Cuijk voor Boxmeer evenzeer van betekenis is.

Er bestaat een vorm van samenwerking met gemeenten langs de A73. Belangrijke samenwerking bestaat met de gemeente Venray; ook met de gemeente Venlo bestaan contacten op economisch terrein. Innovatiecentrum Greenport Venlo is voor die samenwerking een belangrijk referentiepunt.

Contacten bestaan op economisch terrein ook met de buurgemeenten in Duitsland (Weeze, Goch, Kleve). De intentie om deze laatste samenwerking tot een succes te maken is beschreven in de agenda voor grensoverschrijdende samenwerking "Van achterland naar kloppend hart" (2014). De gemeente Weeze werkt ten behoeve van de uitvoering momenteel aan een aanvraag voor Interreg subsidie.

Samenwerking met de regio Arnhem-Nijmegen is minder aan de orde op economisch terrein. Op sociaal-maatschappelijk gebied is de connectie tussen het Land van Cuijk en deze regio wel degelijk van waarde. Veel inwoners van de regio Land van Cuijk volgen onderwijs of werken in Nijmegen en omgeving.

Een samenwerking met de gemeenten langs de A73 (Venray, Venlo) en met Goch en Weeze ligt op het terrein van vestigingsfactoren voor bedrijven soms meer voor de hand dan samenwerking binnen het Land van Cuijk.

Young Talent Group Maasland

Er worden weinig of geen initiatieven ontplooid om jongeren uit te dagen in Boxmeer (en de regio Land van Cuijk) emplot te zoeken. Wat er voor die doelgroep nodig is om het werkklimaat en het woonklimaat aantrekkelijk te maken is naar de mening van de Young Talent Group Maasland niet bestuurlijk breed bekend. Wij hebben als Rekenkamercommissie niet kunnen vaststellen, dat gemeentebestuurders daarvan niet op de hoogte zouden zijn. Uit gesprekken met de raadsleden maken we op, dat de oriëntatie op deze doelgroep wel degelijk aanwezig is. De gemeente Boxmeer heeft een startsubsidie van 5000 euro beschikbaar gesteld aan de Young Talent Group.

Young Talent Group Maasland wil een actieve gesprekspartner zijn voor college, commissie en raad. Het is een doelgroep, die naar onze mening behouden moet worden voor Boxmeer en de regio Land van Cuijk.

Onderwijs

Tijdens een conferentie van 21 oktober 2010 over het Land van Cuijk is het Visiedocument 'Regio met BTW (Brabantse toegevoegde waarde)' vastgesteld. Een van de constatering was, dat nieuwe ontwikkelingen in de regio Land van Cuijk kansen bieden op het terrein van onderwijs en dat op basis daarvan onderdelen van HBO-opleidingen mogelijk naar de regio gehaald zouden kunnen worden. De inzet was om de jeugd te behouden onder meer door nieuwe opleidingen in de regio.

De nota "Van achterland naar kloppend hart" 2014 (agenda voor grensoverschrijdende economische samenwerking) benadrukt nog eens de noodzaak van een kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod. In de nota wordt geconstateerd, dat de afhankelijkheid van de omliggende grootstedelijke regio's leidt tot een negatief pendeloverschot en een negatief migratiesaldo, met name van hoger opgeleide jongeren in de leeftijdscategorie tussen 15 en 24 jaar. Hierdoor is een belangrijke groep voor vernieuwing van economische activiteiten ondervertegenwoordigd.

Een van de intenties in deze nota is om scholen in de regio te stimuleren het predicaat Euregioschool of Euregioprofilschule te halen. De regio "Land van Cuijk", wil daartoe nadrukkelijk zoeken naar verbinding met onderwijsinstellingen over de grenzen van het gebied heen in Nijmegen, Kleve, Venlo en Den Bosch.

Verder is in de nota de inzet verwoord om een gezamenlijk stagebureau voor het Land van Cuijk en Noord-Limburg voor te bereiden met de Duitse gemeenten.

Mede op basis van het gesprek, dat we als Rekenkamercommissie hadden met een vertegenwoordiger van ROC Nijmegen & Rijn en IJssel, Arnhem zijn wij van mening, dat de gemeenten binnen het land van Cuijk meer kunnen doen ter bevordering van de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Een aantal feiten speelt daarbij een rol.

Er is een groot tekort aan stageplaatsen met name voor de opleidingen in de zorg en de bouw.

Er is in de sector zorg (een prominente sector in het Land van Cuijk) een ontwikkeling gaande in de richting van voorkomen van curatieve zorg. Gezond leven in alle facetten krijgt in de toekomst een belangrijk accent. Onderwijsbestuurders spelen daar nu reeds op in door programma's te ontwikkelen zodat het beroepsonderwijs aansluit op de arbeidsmarkt van morgen.

De groei van banen in andere sectoren vergt een MBO opleidingspotentieel, dat daarmee minstens gelijke tred houdt. Dat kan bijdragen tot het binden van jongeren aan de regio. Komt die groei niet in voldoende mate tot stand dan vertrekken jongeren naar werkgevers buiten de directe regio. Een gegeven is bijvoorbeeld, dat het MBO-potentieel aan studenten bereid is werk te zoeken in een straal van 30 tot 50 kilometer.

3.4 Regionaal beleidskader, de ambities van het Land van Cuijk

De raden zijn 15 april 2015 bijeen geweest in een raadsconferentie. Het Graafs Manifest is toen geëvalueerd en de koers voor de toekomst van het Land van Cuijk is verkend. Deze evaluatie en verkenning hebben geleid tot dit nieuwe manifest: het Manifest Land van Cuijk 2015.

De raden spreken daarin uit dat de samenwerking binnen het Land van Cuijk verder gestalte moet krijgen en doorontwikkeld moet worden naar een duurzame bestuurlijke en ambtelijke inrichting waarmee de regio op de toekomst voorbereid is.

Het Manifest Land van Cuijk 2015 bevat de opdracht aan de gemeenteraden om in de volgende raadsconferentie op 25 november 2015 de voortgang van de uitvoering van de Strategische Visie te bespreken en te komen tot een aangescherpte Strategische Visie, een nieuwe Uitvoeringsagenda, een verkenning van samenwerkingsvormen en een

groslijst quick wins. In die raadsconferentie worden hierover standpunten bepaald en worden afspraken gemaakt over het vervolg. Hiertoe is door het coördinatieoverleg (het overleg van burgemeesters Land van Cuijk) aan KplusV/Tienorganisatieadvies opdracht verstrekt invulling te geven aan het Manifest. De aanpak is aan de orde geweest in het Regieteam raden Land van Cuijk.

Op het moment dat ons onderzoek plaatsvindt, zijn de volgende documenten nog steeds maatgevend voor versterking van de vestigingsfactoren voor bedrijven bezien vanuit het *perspectief Land van Cuijk*.

- de Strategische Visie voor het Land van Cuijk (raad Boxmeer 27-6-2013);
- de uitwerking van deze Visie in de Uitvoeringsagenda (raad Boxmeer 27-6-2013);
- de nota "Van achterland naar kloppend hart" (2014).

Wij geven hierna de hoofdlijnen uit de eerste twee beleidsnota's weer. Vervolgens gaan we in op de nota "Van achterland naar kloppend hart".

Strategische Visie Land van Cuijk en de Uitvoeringsagenda

In de Strategische Visie voor het Land van Cuijk is het beleid, gericht op thema 3: versterking van de vestigingsfactoren, weergegeven als:

"het optimaliseren van het vestigingsklimaat door het bieden van expansieruimte aan bedrijven, het optimaliseren van de bereikbaarheid en infrastructuur, het optimaliseren van de kwaliteit van wonen, leven en recreëren".

De Uitvoeringsagenda voor de Strategische Visie Land van Cuijk geeft onder thema 3 "versterking van vestigingsfactoren" de uitdagingen en tegelijk de randvoorwaarden voor de vijf gemeenten in de regio. En wel op de volgende manier:

"veel acties voor verbetering van het vestigingsklimaat zijn inmiddels in gang gezet, maar de onderlinge afstemming tussen gemeenten kan beter. Onderlinge concurrentie moet worden vermeden; het complementair aan elkaar zijn moet worden gezocht. Het gezamenlijk kiezen voor speerpunten kan beter bijdragen tot realisering van de gestelde doelen".

De Uitvoeringsagenda geeft een vertaling van de Strategische Visie in concrete termen. Bij de totstandkoming van de Uitvoeringsagenda zijn vijftien projecten gedefinieerd die moeten leiden tot versterking van vestigingsfactoren. Deze vijftien projecten zijn in een projectplan opgenomen. Er bestaat geen afspraak op welke wijze en met welke frequentie gerapporteerd wordt over de voortgang.

Van achterland naar kloppend hart

De burgemeesters van de gemeenten Cuijk en Boxmeer (en van Bergen, Goch, Weeze, Gennep, Mook en Middelaar) hebben op 4 november 2014 de nota "Van achterland naar kloppend hart" aan de gemeenteraden binnen het land van Cuijk aangeboden. Daarin wordt voorgesteld om aan de hand van 3 agendalijnen projecten te initiëren, aan te jagen en uit te voeren. De lijnen betreffen zowel strategische elementen alsook korte termijn stappen door bijvoorbeeld bestaande projecten op te gaan schalen.

Deze 3 agenda-lijnen hebben betrekking op:

1. Innovatieve ketens agribusiness & food;
2. Grens doorbrekende recreatie & toerisme;
3. Proeftuin ontgrenzen.

De ambitie is om op basis van dat rapport door te pakken en daadwerkelijk projecten te initiëren die voor de betreffende gemeenten een positieve economische ontwikkeling betekenen. De gemeenteraden zijn bij gelegenheid van de presentatie van het rapport uitgenodigd om creatief mee te denken.

3.5 Rolverdeling gemeenteraad en college van Boxmeer binnen het Land van Cuijk

De sturing op en bewaking van de projecten in de Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk is een taak van de gemeenteraad (c.q. de gemeenteraden).

Binnen het samenwerkingsverband Land van Cuijk voert het Regieteam Raden deze taak uit in opdracht van de gemeenteraden.

De Uitvoeringsagenda omvat vijftien projecten, die zijn opgenomen in een projectplan en er wordt gerapporteerd als dat nodig is voor een presentatie aan de gemeenschappelijke raden. Er zijn geen termijnen afgesproken voor een periodieke rapportage.

Er is niet concreet bepaald wie namens de raden verantwoordelijk is voor het samenstellen van die voortgangsrapportages. Verder zijn de projectbeschrijvingen niet voorzien van concrete doelen en termijnen.

In de Uitvoeringsagenda zijn per thema zowel bestuurlijke als ambtelijke trekkers aangewezen, maar die kunnen binnen de gemeente Boxmeer niet verantwoordelijk gesteld worden voor de voortgang. De verantwoordelijkheidsverdeling in regioverband wijkt af van de verantwoordelijkheidsverdeling binnen een gemeentebestuur (waar de raad de uitvoering door het college van B&W controleert).

Het ontbreken van die verantwoordelijkheid blijkt ook uit de wijze waarop de voortgangsrapportages worden behandeld binnen de gemeenten.

De eerste voortgangsrapportage van de Uitvoeringsagenda is niet besproken maar uitsluitend voor kennisgeving aangenomen (raadsvergadering Boxmeer 20 februari 2014).

De tweede voortgangsrapportage is besproken in een themabijeenkomst voor alle raadsleden op 19 november 2014, waar uitleg is gegeven over de stand van zaken. En dan nog alleen maar over de projecten waarbinnen enige actie is ingezet.

Het Regieteam ziet aan de hand van de Uitvoeringsagenda toe op het proces van de uitvoering van de door de raden vastgestelde Strategische Visie voor het Land van Cuijk. De bestuurlijke trekkers zijn formeel geen verantwoording verschuldigd aan de raad van de gemeente Boxmeer.

3.6 Zienswijze van anderen ten aanzien van het beleid Land van Cuijk

Met de personen die we als Rekenkamercommissie hebben gesproken (zie onder 3.3) is ook nadrukkelijk aan de orde geweest hoe effectief het gemeentebestuur van Boxmeer (raad en college) opereert binnen het Land van Cuijk.

Het is ons bekend, dat de gezamenlijke gemeenteraden werken aan een revisie van de Strategische Visie en de Uitvoeringsagenda (zie hiervoor onder 3.4). In dat perspectief volstaan wij met het weergeven van het beeld, dat we uit de gesprekken hebben opgetekend, aangevuld met het beeld, dat wij hebben als leden van de Rekenkamercommissie.

Conclusies en aanbevelingen komen hierna onder hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5 aan de orde.

Wij hebben uit de gesprekken het volgende beeld opgetekend.

Prioriteit voor groeisectoren

Volgens sommige personen die wij spraken kent de gemeente Boxmeer een sterk economisch profiel. Zo heeft, volgens deze gesprekspartners, Boxmeer getalsmatig bijna geen last van de economische recessie gehad.

Als er al sprake is van zo'n sterk profiel, dan wordt dat door de regio niet goed uitgedragen.

Het bovenstaande is voor bestuurders in de regio, volgens andere gesprekspartners, geen reden om achterover te leunen. Uit onderzoek in opdracht van Rabobank Land van Cuijk en Maasduinen blijkt dat rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid, dat economische ontwikkelingen binnen het Land van Cuijk pas met een vertraging van 1,5 à 2 jaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde merkbaar zijn. Sommige (negatieve) effecten van de economische crisis zijn landelijk al achter de rug, maar doen zich nu pas binnen de regio Land van Cuijk voor. Wij hebben deze bewering niet kunnen verifiëren. Het genoemde onderzoek in opdracht van Rabobank kan hieromtrent mogelijk meer inzicht bieden. Het betreft een onderzoek naar de economische kansen in het Land van Cuijk en Maasduinen in de periode tot 2040. Bij gelegenheid van de beurs "Bedrijvig Land van Cuijk en Noord-Limburg" eind september 2015 is dit onderzoek gepresenteerd. Gesprekken met verantwoordelijken bij Rabobank geven ons aanleiding te wijzen op noodzaak extra aandacht te geven aan de groeisectoren in de regio. In elk geval vinden wij, dat de sector zorg (een duidelijke groeisector in de toekomst) een prominente plaats moet krijgen in de herziening van de Strategische Visie en de Uitvoeringsagenda. In hoofdstuk 4 (Conclusies) komen we hierop terug.

4. Conclusies

Dit hoofdstuk bevat de conclusies van ons onderzoek, waarbij we een onderscheid maken in specifiek Boxmeer-gerelateerde en vooral Land van Cuijk-gerelateerde conclusies. Het betreft:

Boxmeer: Professionele acquisitie en promotie,
 Young Talent Group,
 Onderwijs,
 Controlerende functie van de raad.

Land van Cuijk: Hanteerbare en controleerbare uitvoeringsagenda,
 Prioriteit voor groeisectoren,
 Accent op economische samenwerking met de omgeving.

4.1 Professionele acquisitie en promotie

Wij stellen vast, dat Boxmeer bij het promoten van de kracht van de vestigingsfactoren in de regio veel te terughoudend is. De opvatting bestaat dat de regio Land van Cuijk een sterk economisch profiel heeft. Zo heeft volgens enkele gesprekspartners, Boxmeer getalsmatig bijna geen last van de economische recessie gehad. Uit onderzoek in opdracht van Rabobank Land van Cuijk en Maasduinen blijkt, dat de ontwikkeling van de landelijke economie mogelijk 1,5 à 2 jaar vertraagd doorwerkt binnen het Land van Cuijk.

Het beeld van een sterk economisch profiel bestaat zeker niet bij alle ondernemers. Er is bij het beleid tot versterking van vestigingsfactoren nog veel verbetering mogelijk.

Daarbij komt, dat naar ons oordeel door de regio te weinig aandacht besteed wordt aan promotie en acquisitie. Natuurlijk heeft de regio Land van Cuijk (en Boxmeer) ook positieve economische kenmerken. Er is wat ons betreft nog winst te behalen wanneer promotie meer in samenhang wordt ingericht met deze positieve kenmerken.

De gemeente zou zich beter moeten presenteren en de positieve aspecten van het bedrijfsklimaat in Boxmeer voor het voetlicht moeten brengen (dit geldt overigens ook voor de hele regio ten aanzien van de positieve regiokenmerken).

De positieve economische kanten van de regio moeten beter worden "vermarkt".

De raad wil op korte termijn professionele acquisitie inzetten. Onze conclusie is, dat dit ondersteund moet worden door effectieve promotie en communicatie om succesvol te worden. Verder zou de raad in dat verband eerst moeten laten nagaan wat de inhoud en uitkomst is geweest van eventuele gesprekken met ondernemers die van plan waren zich in Boxmeer te vestigen of ondernemers die in Boxmeer wilden uitbreiden of verplaatsen en dit toch niet hebben gedaan.

4.2 Young Talent Group Maasland

The Young Talent Group heeft zich gepresenteerd tijdens de raadsconferentie op 15 april 2015. De deelnemers concentreren zich voornamelijk op de thema's wonen, werken, vrije tijd en centrumbeleid. De gemeente Boxmeer heeft aan deze groep een startsubsidie toegekend van 5.000 euro.

In het gesprek met leden van de Young Talent Group is aangegeven, dat er weinig initiatieven worden ontplooid om jongeren uit te dagen in Boxmeer (en de regio Land van Cuijk) emplooi te zoeken.

Wij kunnen niet vaststellen of de raads- en collegeleden hieromtrent te weinig aandacht geven of actie ondernemen. Wel stellen we vast, dat wat er voor die doelgroep nodig is om het werkklimaat, maar vooral ook het woonklimaat aantrekkelijk te maken, bestuurlijk breed bekend moet zijn.

Young Talent Group Maasland kan daartoe een inspirerende gesprekspartner zijn voor college, commissie en raad.

Deze groep jongeren gaf aan het centrumbeleid een belangrijk item te vinden. Voor beginnende jonge ondernemers zou ook meer gedaan kunnen worden.

4.3 Onderwijs

De gemeenten kunnen meer initiatief ontwikkelen bij het creëren van stageplaatsen. Ofschoon stageplaatsen een verantwoordelijkheid zijn van onderwijs en ondernemers kan de overheid een stimulerende functie vervullen. Bijvoorbeeld door een stimuleringsfonds te creëren. In een economische recessie komt het beschikbaar stellen van stageplaatsen soms onder druk.

Het onderwijs in de regio kan ook ondersteund worden door een wervende eigen identiteit te creëren voor het land van Cuijk en die identiteit uit te dragen.

Bij verdeling van middelen uit het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) heeft de provincie een sturende rol. Onderwijsprojecten of -initiatieven kunnen vaak in aanmerking komen voor subsidies uit dit fonds. De regio Land van Cuijk deelt gewoonlijk het onderspit bij de verdeling van middelen. De regio Eindhoven (Brainport) is de grootste afnemer van subsidies uit het fonds.

Wij stellen als Rekenkamercommissie verder vast, dat overleg tussen overheid, ondernemers en onderwijs op dit moment vanuit de gemeente niet geïnitieerd wordt (en evenmin vanuit de andere vier gemeenten in de regio).

4.4 De controlerende functie van de raad van Boxmeer

Wij hebben als Rekenkamercommissie geconstateerd, dat over het onderwerp "economie en werkgelegenheid" in Boxmeer een serie beleidsnota's is verschenen. We verwijzen naar de opsomming onder paragraaf 3.1.

Op die beleidsnota's is geen vervolg gekomen in de zin van een rapportage over de stand van zaken bij de uitvoering. Evenmin zijn er rapportages verschenen over bereikte resultaten bij de uitvoering van het beleid.

De Programmabegroting en het jaarverslag, c.q. de jaarrekening zijn essentiële documenten waarmee de raad beleidskaders zou moeten vaststellen en de uitvoering van het beleid zou moeten controleren en/of bijsturen.

De Programmabegroting van de gemeente Boxmeer is echter zodanig ingericht, dat de raad met de vaststelling daarvan uitsluitend abstracte beleidsvoornemens definieert. De Programmabegroting bevat slechts een summiere beschrijving van het beleidsveld

“economie en werkgelegenheid”. Er is voorts niet aangegeven op basis van welke rapportages beoordeeld kan worden in welke mate beleid ook tot resultaat leidt. In de jaarverslaglegging kan dan ook over resultaten van het beleid niet noemenswaardig worden gerapporteerd. Overigens is deze vorm van begroten en verantwoorden voor het beleidsveld “economie en werkgelegenheid” in lijn met het centraal gehanteerde format voor alle begrotingsprogramma’s.

Dit laat onverlet, dat de raad op het belangrijke terrein van economie en werkgelegenheid niet in staat is om de voortgang van uitvoering van beleid en het resultaat van beleid te volgen.

4.5 Hanteerbare en contoleerbare Uitvoeringsagenda

- Hanteerbaar

Het thema versterking van vestigingsfactoren heeft in de Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk een uitwerking gekregen in vijftien projecten. Uit de gesprekken hebben wij als Rekenkamercommissie vastgesteld, dat dit kennelijk teveel projecten zijn om gericht naar resultaat te streven. Er zijn op dit moment ongeveer acht projecten in uitvoering genomen. De prioriteit bij uitvoering wordt soms bepaald door de termijn waarbinnen realisering is voorzien en soms door het al of niet beschikbaar komen van financiële middelen. Wij zijn van mening, dat door de veelheid aan projecten de focus ontbreekt, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Bovendien komen er enkele projecten in de reeks van vijftien voor, die door bedrijven zelf ter hand genomen kunnen worden en waar dus de overheid geen bemoeienis mee hoeft te hebben. Het is dan ook maar de vraag of die in de lijst van vijftien projecten thuishoren.

Wij concluderen, dat het effectiever is om uit de serie van vijftien projecten één of enkele projecten te benoemen, die op korte termijn tot aansprekend resultaat kunnen leiden.

- Controleerbaar

In de raadsconferentie van 15 april 2015 is het Manifest Land van Cuijk 2015 opgesteld. Dit Manifest is inmiddels door alle gemeenteraden bekrachtigd.

Als vervolg daarop werken de raden van de gemeenten binnen het Land van Cuijk aan een revisie van de Strategische Visie Land van Cuijk 2015 en van de Uitvoeringsagenda.

Vóór 1 oktober 2015 moet aan de gemeenteraden een aangescherpte Strategische Visie en een nieuwe Uitvoeringsagenda worden voorgelegd.

Daarin moet onder meer een duidelijke structuur en een stevige verankering van de uitvoeringsorganisatie zijn opgenomen. Verder wordt een heldere definiëring van bevoegdheden en verantwoordelijkheden verwacht. De mogelijkheid van een projecten- of programmabureau Land van Cuijk wordt daarbij onderzocht.

Ook wij zijn van mening dat het ontbreken van een heldere structuur van verantwoordelijkheid in de uitvoering van de Strategische Visie debet is aan de matige voortgang van zaken. In de Land van Cuijk-constellatie missen we de structuur die gebruikelijk is in de lokale bestuurspraktijk. Dat wil zeggen een college dat bevoegd en derhalve ook verantwoordelijk is voor de uitvoering van projecten en een raad die

daarop, gevoed door adequate informatie, kan controleren, aanspreken en bijsturen. Zo'n structuur is onmisbaar om druk op de ketel te houden.

4.6 Prioriteit voor groeisectoren

In opdracht van Rabobank Land van Cuijk en Maasduinen vindt onderzoek plaats naar de economische kansen voor de regio Land van Cuijk. Dit onderzoek zal tijdens de Beurs Bedrijvig in september 2015 aan de orde komen.

Uit gesprekken met vertegenwoordigers van de Rabobank is duidelijk geworden dat de in de regio sterk vertegenwoordigde sectoren landbouw en industrie in de afgelopen jaren een minder sterke krimp lieten zien, dan het landelijke gemiddelde. De zorg, eveneens een sterk vertegenwoordigde sector in het Land van Cuijk, vertoonde in de afgelopen jaren een groei, waar het landelijke gemiddelde een krimp liet zien.

Met name de kansen voor de regio in de sector zorg dreigen te laat of te weinig benut te worden. In ons rapport "onderzoek versterking vestigingsfactoren voor bedrijven gemeente Grave" d.d.16 april 2015 stelden wij vast, dat Grave weliswaar al geruime tijd als beleid heeft vastgesteld het accent te leggen op de sector zorg, maar dat pas zeer recent stappen zijn gezet om daar vorm aan te geven. In Grave ontbreekt nog een periodieke rapportage aan de raad over de stand van zaken, zo stelden wij vast.

Voor de toekomst lijkt de sector zorg in de regio Land van Cuijk een groeisector gelet op de bevolkingsopbouw. Te laat of te weinig actie van de gemeente Boxmeer (en van de regio) kan betekenen dat kansen onbenut blijven.

In algemene zin vinden wij als Rekenkamercommissie dat inspanningen van de gemeente Boxmeer (of beter nog van de regio) met voorrang gericht moeten zijn op de potentiële groeisectoren.

4.7 Accent op economische samenwerking met de omgeving van het Land van Cuijk

De regio's Land van Cuijk, Top van Noord-Limburg en de Duitse grensgemeenten Goch en Weeze werken met partners in bedrijfsleven en onderwijs samen aan de economische ontwikkeling van een gebied met 135.000 inwoners, 10.000 bedrijven en 55.000 arbeidsplaatsen. Dat is althans de intentie zoals die is beschreven in de agenda voor grensoverschrijdende samenwerking "Van achterland naar kloppend hart" (2014). De gemeente Weeze bereidt op dit moment ten behoeve van projecten binnen dit samenwerkingsverband een aanvraag voor om Interreg subsidie te verkrijgen. Wij hebben als Rekenkamercommissie niet kunnen achterhalen of ook andere acties zijn ondernomen om die samenwerking daadwerkelijk gestalte te geven. Het lijkt, dat op dit punt nog extra inspanning geleverd moet worden.

Er bestaat een vorm van samenwerking tussen Boxmeer en de gemeenten langs de A73 (Venray, Venlo). Een samenwerking met die gemeenten ligt op het terrein van vestigingsfactoren voor bedrijven soms meer voor de hand dan samenwerking binnen het Land van Cuijk.

5. Aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat de aanbevelingen van ons onderzoek, geordend naar specifiek Boxmeer en specifiek Land van Cuijk.

5.1 Professionele acquisitie en promotie

- . Ga na wat contacten over potentiële bedrijfsvestigingen en over potentiële bedrijfsuitbreidingen, c.q. -verplaatsingen hebben opgeleverd in de jaren 2013 en 2014.
- . Organiseer mede op basis daarvan professionele acquisitie als onderdeel van de het samenwerkingsmodel economische zaken (zie onder aanbeveling 5.1), of als dat te lang gaat duren, organiseer dat als gemeente Boxmeer zelfstandig (uitspraak gemeenteraad 2 juli 2015).
- . Organiseer een aansprekende promotie van de economisch sterke kanten van Boxmeer (de Structuurvisie Boxmeer 2030 geeft als voorbeelden: natuur en landschap, aansluiting spoor en rijkswegen, bloeiend cultureel leven).

5.2 Young Talent Group Maasland

Maak gebruik van de kennis van de Young Talent Group Maasland en betrek de groep bij beleidsvormend overleg. Deze mensen hebben een mening over zaken die vestigingsfactoren betreffen en zij vertegenwoordigen in bepaald opzicht de toekomst van de regio.

5.3 Onderwijs

Neem als gemeente Boxmeer (of beter nog: als regio Land van Cuijk) het initiatief tot een periodiek overleg met onderwijs en ondernemers onder meer met als doel plannen en afspraken te maken over de hierna te noemen aanbevelingen.

Neem het initiatief om samen met de ondernemers in de regio een stimuleringsfonds voor stageplaatsen te creëren, te vullen door ondernemers en te stimuleren door de regio.

Waarschijnlijk is een opwaardering naar een volwaardige HBO-opleiding in de regio nog niet haalbaar. Een zogenaamd HBO-lectoraat, dat op specifieke terreinen hoogwaardig onderzoek kan doen ten bate van het bedrijfsleven, zou de regio moeten nastreven. De regio Land van Cuijk zou daartoe initiatieven moeten ontwikkelen.

Gebruik invloed, zowel bestuurlijk als ambtelijk, om bij de provincie in de toekomst duidelijk te maken welke aansprekende (onderwijs)projecten voor subsidies uit het EFRO-fonds medegefinancierd moeten worden. Zet ook in op een regelmatig contact hierover (eens per halfjaar bijvoorbeeld) met de verantwoordelijke gedeputeerde.

Zorg als regio, dat maximaal gebruik wordt gemaakt van subsidies uit Interreg programma's binnen de Euregio Rijn-Waal.

5.4 De controlerende functie van de gemeenteraad van Boxmeer

Gebruik de Programmabegroting en het jaarverslag om beleidsvoornemens in controleerbare termen te formuleren, zodat de raad de beleidskaders daadwerkelijk kan

vaststellen. Richt vervolgens het jaarverslag zo in, dat de raad zijn controlerende taak effectief kan vervullen. Mogelijk kan het beleidsveld 201010 "economie en werkgelegenheid" onder programma 4 hierbij als pilot dienen om het begrotingsformat verder te verbeteren.

5.5 Hanteerbare en controleerbare Uitvoeringsagenda

- Hanteerbaar

Bij de op handen zijnde revisie van de Strategische Visie Land van Cuijk en bij de invulling van de nieuwe Uitvoeringsagenda doen wij als Rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen.

- Definieer projecten; bij het definiëren van projecten onder de thema's in de Uitvoeringsagenda is een tijdsplanning nodig alsmede een raming van de benodigde middelen. Verder is het nodig om bij de aanwijzing van bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijken de wijze van verantwoording te regelen.
- Regel informatievoorziening daarover; er is een informatievoorziening nodig, periodiek te presenteren aan de gemeenteraden en de colleges van B&W in het Land van Cuijk, over de voortgang bij de uitvoering en met mogelijkheden tot keuzes voor de raden indien voortgang of wijzigende omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- Benoem urgente projecten waaraan dringend behoefte bestaat en waaraan op korte termijn met succes gewerkt kan worden; neem uit de reeks van alle projecten in de Uitvoeringsagenda onder het thema "Versterking van vestigingsfactoren" een beperkt aantal projecten, dat op redelijk korte termijn is te realiseren en dat ook tot succes kan leiden.

Als Rekenkamercommissie bevelen wij de volgende projecten aan als urgente projecten. Bij deze projecten geldt, dat de gemeente Boxmeer direct actie kan ondernemen. Met deze projecten kunnen woorden meteen in daden worden omgezet. Bovendien zijn wij ervan overtuigd dat die projecten nuttig en effectief kunnen zijn voor inwoners en ondernemers.

- Samenwerkingsmodel economische zaken Land van Cuijk. Voeg kennis en vaardigheden van de vijf gemeenten op het gebied van economische zaken samen tot één organisatie-eenheid voor het Land van Cuijk. Er moet meer face-to-face-contact komen. Zorg daarbij dat de vaardigheden voor bedrijfscontacten en acquisitie in voldoende mate aanwezig zijn. Regel ook de bevoegdheden voor een dergelijke organisatie-eenheid. Een professionele aansturing is een voorwaarde voor succes.
- Gebiedsdekkend breedband in Boxmeer. Uit interviews komt naar voren dat dit een van de meest bepalende vestigingsfactoren is. In het Coalitieakkoord 2014-2018 is aangegeven, dat de gemeente Boxmeer de digitale bereikbaarheid voor burgers en bedrijven wil verbeteren, zodat meer gebruik van ICT middelen voor de dienstverlening, de communicatie en informatievoorziening mogelijk wordt.

- Regionaal parkmanagement. Neem initiatief en zorg met ondernemers, dat regionaal parkmanagement naar het voorbeeld van Saxe Gotha in andere grotere bedrijventerreinen tot ontwikkeling komt. Het reeds gerealiseerde parkmanagement Saxe Gotha kan een impuls zijn voor eenzelfde aanpak bij andere bedrijfsparken in Boxmeer en in de regio. Zet als Boxmeer de toon; geef het goede voorbeeld en probeer stagnerende ontwikkelingen vlot te trekken.

- *Controleerbaar*

Bepaal bij de revisie van de Strategische Visie waar de verantwoordelijkheid ligt voor de realisering van de projecten. Geef daarbij ook aan wat hierbij de rol is van de gemeenteraad en welke bevoegdheden de individuele gemeenteraden eventueel kunnen loslaten om de regionale samenwerking te optimaliseren. Zorg dat zowel de raden als de colleges van B&W de voortgang van projecten effectief kunnen controleren en over de informatie kunnen beschikken om druk op de ketel te houden.

5.6 Prioriteit voor groeisectoren

Laat de economische agenda in Boxmeer (en in de regio) bepalen door de prioriteiten van de belangrijke sectoren.

In Boxmeer zijn landbouw en industrie de zwaarwegende sectoren. Een belangrijke potentiële groeisector is de zorg, vooral door de bevolkingsopbouw in de toekomst.

De sectoren Food-Health-Farma moeten het visitekaartje worden van Boxmeer.

Beter nog is het om de invloed van de gemeente Boxmeer aan te wenden om in de nieuwe Uitvoeringsagenda Land van Cuijk prioriteit te krijgen voor projecten die deze sectoren betreffen.

In de Structuurvisie Boxmeer 2030 is dit als een van de sterke kanten van de gemeente beschreven.

5.7 Accent op economische samenwerking met de omgeving van het Land van Cuijk

Maak een actieplan voor samenwerking met de Duitse gemeenten Goch en Weeze en laat het niet alleen bij een notitie met intenties. Neem daarbij de agendalijn 1 (innovatieve ketens agribusiness & food) uit de nota "Van achterland naar kloppend hart" uit 2014 als uitgangspunt.

Stel ten behoeve van de bestaande economische samenwerking met de gemeenten langs de A73 (Venray, Venlo) een programma op, dat vervolgens onderdeel kan worden van de Strategische Visie Land van Cuijk.

Ook hier bevelen wij aan om als Boxmeer het initiatief te nemen. Primair moeten de inspanningen van Boxmeer ertoe leiden, dat in de toekomstige Uitvoeringsagenda Land van Cuijk de economische samenwerking met de gemeente Venray (en Venlo) alsook met de gemeenten Goch en Weeze een prominente plaats krijgt.

De huidige Uitvoeringsagenda bevat projecten gericht op de samenwerking binnen het Land van Cuijk. Voor versterking van vestigingsfactoren voor bedrijven is het naar onze

mening minstens zo belangrijk om als gemeente Boxmeer samen te werken met de regio Arnhem-Nijmegen en met de grensgemeenten Goch en Weeze.

Bijlage 1 Geraadpleegde documentatie

Gemeente Boxmeer:

- Economische Strategie Boxmeer, maart 2012,
- Businessplan centrum management Boxmeer, juni 2012,
- Analyse Parkmanagement Saxe Gotha, oktober 2013,
- Programmabegroting 2014, november 2013,
- Coalitieakkoord 2014-2018, april 2014,
- Programmabegroting 2015, november 2014,
- Notulen raadsvergadering, 5 november 2014,
- Structuurvisie Boxmeer 2030, december 2013,
- Kadernota 2015,
- Jaarverslag en Jaarrekening 2014, juli 2015,
- Notulen raadsvergadering, 2 juli 2015,
- Van achterland naar kloppend hart, 2014.

Regio Land van Cuijk:

- Het Graafs manifest, 2011,
- Strategische Visie Boxmeer, juni 2007,
- Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk, juni 2007,
- Eerste voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Strategische Visie Land van Cuijk, februari, 2014,
- Tweede voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda strategische Visie Land van Cuijk, november 2014,
- Het Manifest Land van Cuijk 2015, april 2015,
- Afsprakenlijst Regieteam raden Land van Cuijk, 10 juni 2015,
- Bestuursakkoord 2015-2019 provincie Noord-Brabant,
- Rapport economische betekenis toerisme en recreatie in het Land van Cuijk, juni 2015,
- www.theyoungtalentgroup.nl.

Bijlage 2 Personen met wie de Rekenkamercommissie (oriënterend dan wel inhoudelijk) heeft gesproken

Raadsleden

De heer M. Wiggers de Vries
De heer J. Welbers
De heer M. Oudenhoven
De heer A. Stiphout
De heer J. Koelman
Mevrouw M. van Wijnen-Heijs
De heer F. van der Zande
De heer G. Kusters
Mevrouw J. Logtens-Hermsen

Industriële kring Land van Cuijk en Maasduinen

De heer A. de Weerd, Managing Director Marel Stork Poultry Processing B.V. tevens
bestuurslid van de Industriële Kring

Centrummanagement Boxmeer

De heer J. Smits, centrummanager

Gemeentelijke organisatie

De heer K. van Soest, burgemeester
De heer P. Stevens, wethouder economische zaken
De heer H. van de Loo, gemeentesecretaris
Mevrouw M. Evers, sectorhoofd Ruimte
De heer B. Krebbers, beleidsadviseur economie
De heer A. Eijkens, bedrijfscontactfunctionaris

Young Talent Group Maasland

De heer M. Mijdam (voorzitter)
Mevrouw E. van den Dungen
De heer W. Martens
De heer M. Menting
De heer L. Ruijs
De heer C. Swijnenberg

Rabobank Land van Cuijk en Maasduinen

Mevrouw B. Janssen-Kuijpers, directeur bedrijven
De heer I. Joosten, communicatieadviseur

ROC Nijmegen

De heer W. Koekkoek, hoofd subsidieloket ROC Nijmegen, Rijn IJssel, Arnhem

Bijlage 3 Bestuurlijke reactie

Postadres:
Postbus 450
5830 AL BOXMEER
Kantooradres:
Raadhuisplein 1
5831 JX Boxmeer
www.boxmeer.nl

Bank: RABO 10.87.00.550
IBAN nr: NL 18 RABO 0108700550
BTW nr: 806385297.B.01
KvK nr: 50650068
Telefoon: 0485 585 911
Fax: 0485 572432
E-mail: gemeente@boxmeer.nl

Rekenkamercommissie Land van Cuijk
Raadhuisplein 1
5831 JX BOXMEER

uw brief RKC/2015/9	ons kenmerk R-REV/2015/12830	datum 20 oktober 2015	bijlagen -
onderwerp Versterking vestigingsfactoren van bedrijven gemeente Boxmeer	telefoonnummer 0485 - 585 911	behandeld door B. Krebbers	

Geachte heer Hengeveld,

Wij danken u voor het toezenden van de rapportage. Graag maken wij gebruik van de gelegenheid om te reageren op de belangrijkste aanbevelingen die ook als rode draad door het rapport lopen.

5.1 Professionele acquisitie en promotie

De rekenkamer stelt voor om naast acquisitie ook de communicatie en promotie te verbeteren. Dit is juist en de aan te stellen business developer dient samen met de andere gemeenten in het Land van Cuijk vast te stellen wat en hoe we e.e.a. willen promoten. In de optiek van Boxmeer ligt er een belangrijke rol bij de bestaande bedrijven die in de rol van ambassadeur de regio kunnen promoten.

5.2 Young Talent Group

De Young Talent Group (YTG) heeft voor het jaar 2015 een subsidie ontvangen van 5.000 euro. Het is vooral aan de YTG om op een mogelijk onorthodoxe manier de discussie met de gemeente te voeren. Het is juist de YTG die de aandacht van de gemeente moet claimen! Of het wenselijk is om ze naast de traditionele platformen (dorps- en wijkraden) en belangenorganisaties een officiële plek toe te bedelen is misschien juist niet zo'n goed idee. Laat ze functioneren los van de structuren en natuurlijk staan we open voor goede ideeën.

5.3 Onderwijs

Het creëren van stageplaatsen is een prima initiatief. Tijdens de gesprekken is gebleken dat het stimuleringsfonds voor stages gevuld moet worden door het bedrijfsleven en niet door de overheid. Dit staat onvoldoende expliciet in het stuk.

5.4 Controlerende functie v.d. raad

In het stuk wordt meermaals gerefereerd naar de onvolkomenheden die de begrotingssystematiek heeft voor het uitvoeren van een goede raadscontrole. Zo staat op pagina 9: "De Programmabegroting bevat slechts een summiere beschrijving van het beleidsveld "economie en werkgelegenheid" waar het gaat om de acties die uitgevoerd moeten gaan worden. Verder is in de Programmabegroting niet concreet aangegeven hoe je zou kunnen checken in welke mate beleid ook tot resultaat leidt. In de jaarverslaglegging is over resultaten van het beleid niet noemenswaardig gerapporteerd". Op pagina 22 wordt de aanbeveling gedaan dat het beleidsveld "economie en

werkgelegenheid" onder programma 4 een pilot kan zijn om het begrotingsformat verder te verbeteren. Het is beter om eerst een apart onderzoek van de rekenkamer te wijden aan de begrotingssystematiek alvorens nu ad hoc deze pilot uit te voeren, aangezien hier niet alleen de inhoud van het domein economie onderdeel van discussie is. Op zichzelf is het aanpassen van de begrotingssystematiek overigens een begrijpelijk standpunt.

5.5 Hanteerbare en controleerbare uitvoeringsagenda (Strategische visie Land van Cuijk)

De rekenkamer wil naar een hanteerbare uitvoeringsagenda en ze geeft (o.a. op pagina 10) aan dat door de veelheid aan de projecten de focus ontbreekt. Dit is niet juist. De groslijst van 15 projecten is een dynamische planningslijst, waarbij nooit is aangegeven dat deze allemaal dienen te worden opgepakt en uitgevoerd. 8 projecten zijn er in uitvoering waar de rol van de overheid zeer wisselend is (actief en/of passief). De focus op 3 projecten kan, maar is niet de kern van het probleem. Kern van het probleem is de slecht functionerende structuur waar binnen de strategische visie is opgezet. Het begint al bij het Graafs Manifest waar de colleges bij het opstellen nauwelijks in gekend zijn. Daarna is er onvoldoende aandacht geweest voor het vormgeven van het bestuurlijk trekkerschap, de ambtelijke borging en de afspraken over een efficiënte werkwijze m.b.t. de inzet van financiële middelen. De rekenkamer verwijst in eerste instantie dus naar de inhoud, terwijl het feitelijke onvermogen van de strategische visie vooral zit in het feit dat we te maken hebben met 5 gemeenten die behoefte hebben aan samenwerking, maar ook een eigen huishouden hebben. Op pagina 15 en 19 is de analyse van het proces beter en wordt de vinger meer op de zere plek gelegd, aangezien daar de controleerbaarheid (en dus het vormgeven van een controleerbaar proces) een belangrijk aandachtspunt is.

1 van de 3 projecten die zou kunnen worden uitgewerkt is het project regionaal parkmanagement. Concreet wordt genoemd op pagina 11 dat parkmanagement op Saxe Gotha als voorbeeld zou kunnen dienen voor de oprichting van parkmanagement op bedrijventerreinen in andere gemeenten. Dit vinden de gemeenten in het Land van Cuijk ook en derhalve is het project 'regionaal parkmanagement' in 2015 opgestart samen met de gemeenten in Noord-Limburg (excl. Mook). Helaas zijn de gemeenten en het bedrijfsleven nog niet tot overeenstemming gekomen. Dit heeft o.a. te maken met de wisselende inzichten over de financiering van het parkmanagement. Sommige gemeenten willen alleen een startsubsidie geven en vinden dat een parkmanager zich (deels) door collectieve contracten moet terugverdienen. Anderen willen wel financieren, maar alleen op projectbasis en sommigen zijn wel bereid om een deel van het salaris van de parkmanager in spe te betalen. In Boxmeer is het construct parkmanagement vastgesteld, maar is er geen parkmanager aangesteld. Boxmeer kiest voorlopig voor een projectmatige aanpak waar gekeken worden welke ideeën van de ondernemers kunnen worden gesubsidieerd. De ondernemers hebben echter meer behoefte aan een verdere vorm van professionalisering die de inzet van de vrijwilligers ontlast. Argumenten zijn het voorkomen van de kwetsbaarheid en het verbeteren van de slagkracht.

5.6 Prioriteit voor groeisectoren

In het onderzoek van de Rabobank (waarna wordt gerefereerd op pagina 16 en 20), dat overigens niet breed bekend is, staat dat de zorgsector groeikansen biedt. Boxmeer heeft een sterk profiel op het gebied van 'zorg, health en farma' met nog veel (fysieke) ruimte (Healthcampus Boxmeer). Actueel vraagstuk is juist of en hoe we hier aan vast willen houden, aangezien de concrete leads ontbreken buiten Hansa. De rekenkamer concludeert dus terecht dat zorg een groeimarkt is, maar de vraag is of we ons economisch profiel kunnen en willen blijven ophangen aan zorg.

5.7 Samenwerking Venlo/Venray

De rekenkamer verwijst op pagina 12 en 20 naar bestaande overlegvormen langs de A73/A77. Op dit moment bestaan deze overleggen niet, maar zou het wel een ambitie kunnen zijn. Onduidelijk is waarop de rekenkamer haar informatie baseert dat deze samenwerkingsverbanden er al zouden zijn.

Tot slot willen wij aangeven dat we de discussie met de gemeenteraad over het domein economie en de door u opgestelde rapportage graag tegemoet zien.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Boxmeer
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

drs. ir. H.P.M. van de Loo

K.W.T. van Soest

Eerder verschenen rapporten Rekenkamercommissie Land van Cuijk

1. Quick Scan coalitieprogramma's 2014-2018 Land van Cuijk, 28 mei 2014
2. Dienstverlening in de gemeente Sint Anthonis, 25 november 2014
3. Lokale lasten gemeente Mill en Sint Hubert, december 2014
4. Versterking vestigingsfactoren van bedrijven gemeente Grave, 16 april 2015
5. Kansen voor Cuijk, de betekenis van gemeenschapsaccommodaties voor het behoud van leefbaarheid in wijken en dorpen, 7 juli 2015